

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри «Фінанси, облік і
оподаткування»

доцент *ИД* Іван ДЕМЧЕНКО

«01» *Вересня* 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОЦІНОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2021–2022 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Оціночна діяльність» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти).– Мелітополь, ТДАТУ – 17 с.

Розробник: к.е.н., доцент Інна ЯКУШЕВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Протокол № 1 від «01» вересня 2021 року

В.о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Доцент Іван ДЕМЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол № 1 від «02» вересня 2021 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність <u>072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 самостійна робота студента – 5,1	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	22 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні роботи	22 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	76 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Оціночна діяльність» є формування знань з загальної сучасної теорії та практики оцінки майна та знань про основні підходи до оцінки нерухомого майна та процедур оцінки в Україні.

Завданнями дисципліни є засвоєння термінології оцінки нерухомого майна; вивчення класифікації нерухомого майна; засвоєння підходів до оцінки нерухомості; набуття практичних навичок самостійного проведення оцінки нерухомості; засвоєння основних нормативно-методичних вимог до проведення оцінки майна (у практичній площині).

Предмет курсу – відносини, що виникають у процесі проведення оцінки майна (визначення вартості майна) суб'єктами оціночної діяльності в рамках ви- значеного законодавства в умовах транзитивної економіки.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро - та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання

ФК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ФК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- *Програмних результатів навчання:*

РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

РН04. Знати механізм функціонування фінансів суб'єктів господарювання, фінансових ринків, банківської системи та страхування

РН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

РН09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

PH10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем

PH12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

- soft skills показувати навички самостійної роботи, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації у сформованих звітах

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Тема 1. Сутність, завдання і напрями оціночної діяльності

Поняття майна. Необхідність оцінки вартості майна. Завдання оціночної діяльності в Україні. Об'єкти оцінки. Основні цілі оцінки. Випадки проведення оцінки майна. Експерт-оцінювач майна як професія. Набуття професії оцінювача. Суб'єкти оціночної діяльності. Об'єкти оцінки. Поняття: вартість, ціна, витрати. Норми професійної діяльності оцінювача, зміст та основні положення документу.

Тема 2. Державне та громадське регулювання оціночної діяльності

Правові основи оціночної діяльності в Україні. Правове регулювання оцінки земель. Саморегулювні організації оцінювачів, їх функції. Національні стандарти оціночної діяльності. Характеристика Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».

Тема 3. Стандарти оціночної діяльності. Права, обов'язки та відповідальність оцінювачів

Національні та міжнародні стандарти оцінки порівняльна характеристика. Основні положення Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Основні положення Національного стандарту №2 «Оцінка нерухомого майна». Державне регулювання оціночної діяльності.

Оцінювач як професія. Здобуття та позбавлення кваліфікаційного свідоцтва оцінювача. Суб'єкт оціночної діяльності, анулювання сертифікату суб'єкта оціночної діяльності. Професійна етика. Права й обов'язки експерта-оцінювача.

Тема 4. Підстави, етапи та цілі проведення незалежного оцінювання

Випадки проведення обов'язкової незалежної оцінки майна. Підстави проведення оцінки майна. Недійсна, непрофесійна, неякісна, недостовірна оцінка. Етапи проведення незалежної оцінки. Договір на проведення оцінки майна. Рецензія. Рецензування звіту з оцінки майна. Вимоги до рецензій.

Тема 5. Види вартостей, що підлягають оцінюванню

Залишкова вартість, балансова вартість. Ринкова вартість, її характеристика. Інвестиційна, ліквідаційна вартість та вартість ліквідації. Вартість майна. Співвідношення понять «вартість» та «ціна». Майнове право та право власності. Типові випадки оцінки майна. Види оцінок майна. Види вартостей майна, що можуть визначатися в процесі оцінки (ринкова, у використанні, інвестиційна, страхова, ліквідаційна, залогова, для оподаткування). Вартість заміщення та вартість відтворення.

Тема 6. Загальні принципи оцінювання об'єктів власності

Принципи оцінки майна. Практичне застосування принципів при оцінці майна. Принцип корисності, попиту та пропонування, відтворення, заміщення, принцип внеску, очікування. Принципи, що базуються на уявленнях власника майна (корисності, заміщення, очікування). Принципи, що пов'язані з експлуатацією майна (залишкової продуктивності, вкладу, убуваючої віддачі, пропорційності, оптимальних розмірів, економічного розділення). Принципи, що пов'язані з ринковим середовищем (попиту і пропозиції, конкуренції, життєвого циклу, залежності від зовнішнього середовища, відповідності). Принцип найкращого та найбільш ефективного використання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ВИДАМИ МАЙНА

Тема 7. Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності

Підходи до оцінки вартості майна. Шість функцій складного відсотку. Доходний підхід до оцінки. Методи доходного підходу. Витратний підхід до оцінки. Методи витратного підходу. Види зносу, вплив фізичного, функціонального та економічного зносу на вартість. Порівняльний підхід до оцінки.

Основні (класичні) методичні підходи, що використовуються при оцінці ринкової та інших видів вартості майна. Фактори, що впливають на вибір підходу та методу оцінки. Основні недоліки та переваги кожного з розглянутих методичних підходів.

Тема 8 Оцінювання нерухомості. Оцінювання земельних ділянок

Поняття та класифікація нерухомості. Сегментація ринку нерухомості. Основні конструктивні елементи об'єктів нерухомості. Оцінка доходної нерухомості: методи доходного підходу. Ставка дисконту та ставка капіталізації при оцінці нерухомості. Основні методи побудови ставки дисконту та ставки капіталізації. Витратний підхід до оцінки нерухомості. Порівняльний підхід до оцінки нерухомості. Відмова від застосування методичного підходу.

Земля як базова складова та особливий об'єкт нерухомості. Призначення та функції оцінки землі. Нормативна та ринкова ціна. Поняття земельної ренти. Характеристика ринку землі України. Базові підходи до оцінювання земельних ресурсів. Економічна та грошова оцінка земель. Загальні положення та основні принципи експертної оцінки землі. Вибір найкращого та найбільш ефективного використання земельної ділянки. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок. Нормативна грошова оцінка. Нормативне визначення земельно-кадастрових робіт.

Тема 9. Оцінювання машин та обладнання

Класифікація машин і обладнання Ідентифікація машин та обладнання для цілей оцінки. Методологія оцінки машин, обладнання й іншого рухомого майна. Особливості застосування традиційних підходів та методів оцінки. Вплив фізичного і морально-функціонального зносу на вартість машин і обладнання. Оцінка зносу. Термін служби обладнання. Норми амортизаційних відрахувань. Поняття

про вартість заміщення. Джерела інформації для оцінки обладнання. Оцінка обладнання по ліквідаційній вартості і сумі надходжень від ліквідації. Загальні підходи і технічні прийоми, що застосовуються при оцінці автотранспорту. Оцінка середнього виробничого устаткування. Витратний підхід до оцінки машин і обладнання. Знецінення машин та обладнання внаслідок зносу. Порівняльний підхід до оцінки машин та обладнання. Методи внесення поправок при оцінці машин та обладнання за порівняльним підходом. Доходний підхід до оцінки машин та обладнання.

Тема 10 Оцінювання транспортних засобів

Класифікація транспортних засобів. Оцінка зносу. Витратний підхід до оцінки транспортних засобів. Порівняльний підхід при оцінці транспортних засобів. Основні положення методики оцінки колісних транспортних засобів. Інформаційні ресурси, що використовуються при оцінці транспортних засобів. Звіт з оцінки колісного транспортного засобу.

Тема 11 Оцінювання вартості підприємства. Звіт про оцінювання об'єктів власності

Поняття бізнес, цілісний майновий комплекс. Аналіз порівняльного підходу до оцінки бізнесу. Характеристика дисконтування та капіталізація. Методи прогнозування грошових потоків. Характеристика цінних паперів підприємства.

Основні вимоги до звіту з оцінки. Структура звіту про оцінку майна. Основні положення звіту. Паспорт – сертифікат об'єкта оцінки. Узгодження результатів оцінки. Висновок з оцінки майна. Складання звітів з оцінки.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					балів
			годин					
			лк	лаб.	пр.	СРС		
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти проведення оціночної діяльності в Україні								
1	Лекція 1	Сутність, завдання і напрями оціночної діяльності	2	–	–	–	–	
	Практичне заняття 1	Сутність, завдання і напрями оціночної діяльності	–	–	2	–	3	
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	1	
2	Лекція 2	Державне та громадське регулювання оціночної діяльності.	2	–	–	–	–	
	Практичне заняття 2	Державне та громадське регулювання оціночної діяльності.	–	–	2	–	3	
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	1	
3	Лекція 3	Стандарти оціночної діяльності. Права, обов'язки та відповідальність оцінювачів.	2	–	–	–	–	
	Практичне заняття 3	Стандарти оціночної діяльності.	–	–	2	–	3	
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	1	
4	Лекція 4	Підстави, етапи та цілі проведення незалежного оцінювання.	2	–	–	–	–	
	Практичне заняття	Підстави, етапи та цілі проведення незалежного оцінювання.	–	–	2	–	3	
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	1	

5	Лекція 5	Види вартостей, що підлягають оцінюванню	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 5	Види вартостей, що підлягають оцінюванню	–	–	2	–	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	1
6	Лекція 6	Загальні принципи оцінювання об'єктів власності	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 6	Загальні принципи оцінювання об'єктів власності	–	–	2	–	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	5	2
7-8	Самостійна робота	Підготовка до написання ГМК I	–	–	–	8	–
	ГМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I	–	–	–	–	10
Всього за змістовий модуль 1 – 62 год.			12	–	12	38	35
Змістовий модуль 2. Особливості проведення оціночної діяльності за видами майна							
9	Лекція 7	Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 7	Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	6	1
10	Лекція 8	Оцінювання нерухомості. Оцінювання земельних ділянок	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 8	Оцінювання нерухомості. Оцінювання земельних ділянок	–	–	2	–	4

	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	-	-	-	6	1
11	Лекція 9	Оцінювання машин та обладнання.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Оцінювання машин та обладнання.	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	-	-	-	6	1
12	Лекція 10	Оцінювання транспортних засобів	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Оцінювання транспортних засобів	-	-	2	-	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	-	-	-	6	1
13	Лекція 11	Оцінювання вартості підприємства. Звіт про оцінювання об'єктів власності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 11	Оцінювання вартості підприємства. Звіт про оцінювання об'єктів власності	-	-	4	-	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	-	-	-	6	1
14-15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II	-	-	-	8	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль II	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 58 год.			10	-	10	38	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Необхідність оцінювання вартості майна.
2. Історія розвитку оціночної діяльності
3. Професійна оціночна діяльність: форми, суб'єкти та випадки проведення
4. Суб'єкти професійної оціночна діяльність
5. Система регулювання оціночної діяльності
6. Сутність і напрями державного регулювання оціночної діяльності
7. Державний реєстр суб'єктів оціночної діяльності
8. Громадське регулювання оціночної діяльності. Поняття саморегулятивної організації оцінщиків.
9. Зміст і основні положення національних стандартів оцінки
10. Міжнародні стандарти оцінки та їх еволюція
11. Вимоги до оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності
12. Права оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності
13. Обов'язки та відповідальність оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності.
14. Загальні вимоги та послідовність проведення незалежної оцінки майна.
15. Випадки проведення та обмеження щодо проведення оцінки майна.
16. Мета та призначення оцінки.
17. Договір на проведення оцінки майна
18. Поняття та необхідність визначення вартості
19. Види вартості. Ринкова вартість як база оцінки
20. Особливості оцінювання заставної вартості та основні принципи її застосування
21. Виникнення та припинення права застави
22. Сутність та характеристика іпотеки
23. Принципи, оснований на уявленнях власника
24. Принципи, пов'язані з експлуатацією об'єкта
25. Принципи, пов'язані з ринковим середовищем
26. Принципи найкращого і найбільш ефективного використання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Застосування методичних підходів та методів оцінювання майна
2. Витратний підхід
3. Порівняльний (ринковий підхід)
4. Доходний підхід
5. Особливості та функції ринку нерухомості

6. Структура та види ринків нерухомості
7. Характеристика ріелторської діяльності
8. Особливості формування та розвитку ринку нерухомості в Україні
9. Сутність нерухомості та її сутнісні характеристики
10. Ознаки нерухомості
11. Класифікація об'єктів нерухомості
12. Характеристика нерухомості як фізичного об'єкта
13. Характеристика нерухомості як об'єкта права
14. Основні засади оцінювання нерухомості
15. Оцінка за доходним підходом
16. Оцінка об'єктів нерухомості за витратним підходом
17. Оцінка об'єктів нерухомості методом порівняльного аналізу
18. Особливості використання нормативних підходів в процесі оцінки неру-
хомості
19. Комбіновані методи оцінки нерухомості
20. Особливості оцінки вартості будівель і споруд
21. Об'єкт, цілі та особливості оцінки машин та обладнання
22. Класифікація й ідентифікація машин та обладнання
23. Вплив зносу на вартість машин та обладнання
24. Методичні особливості оцінки машин та обладнання
25. Оцінювання транспортних засобів як напрямок в оціночній діяльності
26. Види вартості транспортних засобів
27. Характеристика підходів до оцінки транспортних засобів
28. Сутнісні ознаки об'єктів нематеріальних активів
29. Класифікація нематеріальних активів підприємства
30. Особливості оцінки нематеріальних активів. Сфера її застосування
31. Методологія оцінювання нематеріальних активів
32. Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів
33. Основні принципи та методи оцінки підприємства
34. Оцінка підприємства доходним методом
35. Майновий підхід в оцінці вартості підприємства
36. Порівняльний метод оцінки підприємства
37. Особливості експертної оцінки під час банкрутства підприємства
38. Особливості оцінки майна під час приватизації
39. Земля як базова складова та особливий об'єкт нерухомості
40. Призначення та функції оцінки землі
41. Нормативна та ринкова ціна. Поняття земельної ренти
42. Характеристика ринку землі України
43. Вимоги до складання звіту про оцінювання об'єктів власності
44. Структура звіту про оцінку нерухомого майна
45. Вимоги до звіту про експертну грошову оцінку земельної ділянки
46. Особливості оформлення звіту про оцінку транспортних засобів

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Закони и постанови

1. Конституція України. – К.: Українська правнича фундація, 1996.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№18-22.
3. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356
4. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: закон України від 12.07.2001 р. № 2658 – III [Електронний ресурс] /Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
5. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: закон України від 01.07.2004 № 1952 – IV [Електронний ресурс] /Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>
6. Про іпотеку: закон України від 05.06.2003 № 898 – IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
7. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378 –IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>
8. Методика оцінки майна: постанова КМУ від 10.12.2003 № 1891 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-п>
9. Міжнародні стандарти оцінки МСО 1-11 [Електронний ресурс] / International Valuation Standards Council (IVSC). – Режим доступу: <https://www.ivsc.org/standards/international-valuation-standards>
10. Про затвердження Методики товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів: наказ Фонду державного майна України від 24.07.2009 №1335/5/1159 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1074-03>
11. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: постанова КМУ від 10.09.2003 р. № 1440 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п>
12. Про затвердження Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна»: постанова КМУ від 28.10.2004 р. № 1442 1440 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-п>
13. Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: постанова КМУ від 29.11.2006 р. № 1655 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-п>

14. Про затвердження Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: постанова КМУ від 3.10.2007 р. № 1185 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-п>

15. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>

16. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: постанова КМУ від 11.10.2002 року № 1531 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-п>

17. Положення про порядок стажування фізичних осіб, які пройшли навчання за програмою базової підготовки оцінювачів: наказ ФДМУ від 30.10.2001 року № 1996 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-01>

18. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності: наказ ФДМУ від 10.06.2013 № 796 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-13>

19. Про затвердження Положення про порядок видачі сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності: наказ ФДМУ від 14.03.2002 року № 479 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0312-02>

20. Про затвердження Положення про порядок роботи екзаменаційної комісії: наказ ФДМУ від 13.11.2002 року № 1997 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0925-02>

21. Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності: наказ ФДМУ 31.12.2015 № 2075 [Електронний ресурс] / ФДМУ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0060-16>

22. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

23. Про методику грошової оцінки земель населених пунктів: постанова КМУ від 23.03.1995 року № 213 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-95-п>

24. Про затвердження Порядку проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок: наказ Держкомзем України від 9.01.2003 року № 2 [Електронний ресурс] / Державний комітет України по земельним ресурсам. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-03>;

25. Норми професійної діяльності оцінювача, затв. Радою УТО 11.04.1995 (протокол № 7) із змінами та доповненнями, внесеними Радою УТО 24.12.1997 (протокол № 1).

Посібники та монографії

26. Асаул А.М., Павлов В.І. Ринок нерухомості: Навч. посіб., 2-ге вид / А.М. Асаул, В.І. Павлов – К. Кондор. 2006. – 336 с.

27. Гохберг І. І. Оцінка установок, машин та обладнання: Питання і відповіді, практикум оцінки: навчальний посібник / І. І. Гохберг, С. І. Щербань. - Львів :

ЗУКЦ, 2007. - 184 с.

28. Драпиковський О.І., Іванова І.Б. Основи земельнооціночної діяльності: законодавчі та нормативно-методичні документи / О.І. Драпиковський, І.Б. Іванова. – К.: Київський коледж нерухомості, Наук. світ, 2001. – 117 с.

29. Калінеску, Т. В. Оцінювання майна [Текст] : навчальний посібник / Т. В. Калінеску, Ю. А. Романовський, О. Д. Кирилов. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 312 с.

30. Костырко, Р. А. Комплексная оценка стоимости предприятия [Текст] : монография / Р. А. Костырко, Н. В. Тертична, В. О. Шевчук ; под общ. ред. Н. Г. Чумаченко. - 2-е изд. - Х. : Фактор, 2008. - 278 с.

31. Кучеренко В.Р. Оцінка бізнесу та нерухомості: Навч. пос. / В.Р. Кучеренко, Я.П. Квач, Н.І. Сментина, В.О. Улибіна. – К.: Центр учбової літератури. – 2009. – 200 с.

32. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навчально-методичний посібник / В.Р.Кучеренко. - К. : ЦУЛ, 2011. ел. Опт. диск.

33. Оценка имущества и имущественных прав в Украине: Монография / Лебедь Н.П., Мендрул А.Г., Ларцев В.С., Скрынько С.Л., Жиленко Н.В., Драпиковский А.И., Иванова И.Б. / Под ред. Н.П. Лебедь / Изд. Второе, перер. и доп. – К.: ООО «Информационно-издательская фирма «Принт-Экспресс», 2003. – 715 с.

34. Пазинич В.І., Свистун Л.А. Оцінка об'єктів нерухомості. Навчальний посібник для студентів ВНЗ / В.І. Пазинич, Л.А. Свистун. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 434с.

35. Ковалев А.П. Оценка стоимости активной части основных фондов: Учебно-методическое пособие/ А.П. Ковалев. – М.: Финстатинформ, 1997. – 175 с.

36. Практика оценки стоимости машин и оборудования: Учебник / А.П. Ковалев, А.А. Кушель, И.В. Королев, П.В. Фадеев; Под ред. М.А. Федотовой. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 272 с.

37. Оценка стоимости предприятия (бизнеса). Учебное пособие / Под. ред. Абдулаева Н.А., Колайко Н.А. – М.: Издательство «ЭКМОС», 2000 – 352 с.

38. Оцінка майна в Україні. Том 1. Нерухоме майно: Монографія / Л.І. Воротіна, В.Є. Воротін, В.Г. Лісняк, В.М. Поліщук. – К.: Видавництво Європейського університету, 2004. – 217 с.

39. Сухомлин В., Шалаев В. Оборудование как объект оценки / В. Сухомлин, В. Шалаев. – Киев, "Артек", 2008.

40. Харрисон Генри. Оценка недвижимости. Учебное пособие: пер. с англ. / Генри Харрисон. – М.: РИО Мособлупрполиграфиздат, 1994. – 253с.

41. Тарасевич Е.И. Оценка недвижимости / Е.И. Тарасевичю – СПб, СПбГТУ. 1997. – 422с.

42. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Навчальний посібник / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНТЕУ, 2006. – 316с.

43. Теорія фінансів. Підр./за ред.. В.М.Федосова, С.І.Юрія. – К.: ЦУЛ, 2010 – К., 2010.-576 с.

Допоміжна література

44. Правове регулювання об'єктів нерухомого майна в Україні / Упорядк. С.О. Слободянюк, О.А. Данчук, за заг. Ред. В.В. Сенчука. – 2-ге вид., перероб і доп. – К.: ЮРІНКОН-ІНТЕР. - 2008. — 352 с.
45. Оцінка нерухомого й рухомого майна та об'єктів інтелектуальної власності: Нормативно-правові акти та роз'яснення / Упорядк. М.С. Головатюк та ін.; - К.: Вид. ПАЛИВОДА. А.В., 2008. – 464 с.
46. Валдайцев С.В. Оценка бизнеса: Учебник / С.В. Валдайцев – М.: ТК Вел-би, Изд-во Проспект, 2003. – 352 с.
47. Фридман Дж., Ордуэй Ник. Анализ и оценка приносящей доход недвижимости. Пер. с англ. / Дж. Фридман, Ник Ордуэй. – М.: «Дело ЛТД», 1995. – 480 с.
48. Теория и методы оценки недвижимости: Учебное пособие / Под ред. Есипова В.Е. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 1998. – 159с.
49. Оценка стоимости машин, оборудования и транспортных средств / А.П. Ковалев, А.А. Кушель, В.С. Хомяков, Ю.В. Андрианов, Б.Е. Лужанский, И.В. Королев, С.М. Чемерикин. – М.: Интерреклама, 2003. – 488 с.
50. Сиденко В. Охорона інтелектуальної власності в Україні: проблеми й розв'язання / В. Сиденко // Дзеркало тижня – 2001, - № 43
51. Цибульов, П. М. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб./ П. М. Цибульов. – К., 2005. – 74 с.
52. Чеботарьов В. Формування ринку інтелектуальної власності в Україні В. Чеботарьов // Світ інтелектуальної власності – 2003, - № 34
53. Шишка Р. Б. Охорона прав інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: Монографія / Р. Б. Шишка. – Х., 2002
54. Юскаєв В.Б. Інтелектуальна власність. Ч 1 / В.Б. Юскаєв. – Суми: Видавництво СумДУ, 2009 р. – 124 с.
49. Журнал «Землепорядний вісник» <http://zemvisnuk.com.ua>
50. Науково-практичний журнал «Вісник оцінки» <http://www.uto.com.ua/uk/holovna/2-uncategorised/504-visnik-ozinki-1-2.html>

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1 Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1455>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри Фінансів, обліку і оподаткування.